

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛІТЕРАТУРА:

1. Практичний курс тлумачення правових актів : навч. посіб. для суддів і канд. на посади суддів. І. Л. Самсін, В. Г. Ротань, А. Г. Ярема та ін.; за ред. І. Л. Самсіна. Х. : Право, 2014. 488 с.
2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закону України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254К/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.

ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ

Двойних В. В.

Студентка IV курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Руденко Л. Д.

к. ю. н., доцент, доцент кафедри АГПФЕБ ННІ права

Сумського державного університету

Однією із самих обговорюваних та революційних новацій Господарського процесуального кодексу України в редакції Закону від 3 жовтня 2017 року є введення інституту врегулювання спору за участю судді. До цього часу суддя був обмежений в можливості непроцесуального спілкування зі сторонами.

Сам механізм досудового врегулювання був перейнятий з Каліфорнії (США). Ще у 1982 році прийняті практичні директиви щодо застосування цього механізму на тимчасовій основі. А у 1989 році розпочалось повноцінне застосування процедури для врегулювання шлюбнорозлучних процесів. Зараз у провінції Саскачеван (Канада) всі справи (крім тих, які розглядаються за спрощеною процедурою, прогнозованою тривалістю не більше одного дня) в обов'язковому порядку спрямовуються на досудове врегулювання. Таким чином, приблизно 85% спорів вирішується примиренням [1, 2].

Розглянемо суть новели. Врегулювання спору за участю судді проводиться за згодою сторін до початку розгляду справи по суті. У перелік справ, в яких не застосовується цей порядок увійшли справи про відновлення платоспроможності боржника чи визнання його банкрутом; справи за заявами про затвердження планів санації боржника до відкриття провадження у справі про банкрутство; у випадку вступу у справу

третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору.

У Господарському процесуальному кодексі не зазначено про справи, у яких беруть участь треті особи, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору. Тому є дискусійним питання про можливість проведення такого врегулювання у цих справах. Виходячи із положення про те, що таке врегулювання проводиться за участю сторін, якими треті особи не є, вони є учасниками справи, можливо припустити, що заборона на проведення врегулювання стосується і цих випадків.

Про проведення процедури врегулювання спору за участю судді суд постановляє ухвалу, якою одночасно зупиняє провадження у справі. Слід відзначити, що врегулювання спору за участю судді проводиться протягом розумного строку, але не більше тридцяти днів з дня постановлення ухвали про його проведення та цей строк продовженню не підлягає.

Передбачений наступний порядок проведення врегулювання спору за участю судді. Врегулювання спору за участю судді проводиться суддею-доповідачем одноособово незалежно від того, в якому складі розглядається справа. Проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних та (або) закритих нарад. Сторони мають право брати участь у таких нарадах у режимі відеоконференції. Спільні наради проводяться за участю всіх сторін, їх представників та судді. Закриті наради проводяться за ініціативою судді з кожною зі сторін окремо. Суддя спрямовує проведення врегулювання спору за участю судді для досягнення сторонами врегулювання спору. З урахуванням конкретних обставин проведення наради суддя може оголосити перерву в межах строку проведення врегулювання. На початку проведення першої спільної наради з врегулювання спору суддя роз'яснює сторонам мету, порядок проведення врегулювання спору за участю судді, права та обов'язки сторін.

Під час проведення спільних нарад суддя з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування щодо категорії спору, який розглядається, пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору та здійснює інші дії, спрямовані на мирне врегулювання сторонами спору. Суддя може запропонувати сторонам можливий шлях мирного врегулювання спору. Під час закритих нарад суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати стороні можливі шляхи мирного врегулювання спору. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права надавати сторонам юридичні поради та рекомендації, надавати оцінку доказів у справі.

Інформація, отримана будь-якою із сторін, а також суддею під час проведення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за

участю судді протокол наради не ведеться та не здійснюється фіксування технічними засобами. За необхідності до участі в нарадах залучається перекладач. Перекладач попереджається про конфіденційний характер інформації, отриманої під час проведення врегулювання спору за участю судді. Під час врегулювання спору за участю судді забороняється використовувати портативні аудіотехнічні пристрої, а також здійснювати фото- і кінозйомку, відео-, звукозапис.

У випадку недосягнення сторонами мирного врегулювання спору за наслідками проведення врегулювання спору повторне проведення врегулювання спору за участю судді не допускається.

Врегулювання спору за участю судді припиняється:

- 1) у разі подання стороною заяви про припинення врегулювання спору за участю судді;
- 2) у разі закінчення строку врегулювання спору за участю судді;
- 3) за ініціативою судді у разі затягування врегулювання спору будь-якою із сторін;
- 4) у разі укладення сторонами мирової угоди та звернення до суду із заявою про її затвердження або звернення позивача до суду із заявою про залишення позовної заяви без розгляду, або в разі відмови позивача від позову чи визнання позову відповідачем.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що запровадження процедури врегулювання спору за участю судді є прогресивним кроком у судовому процесі, який дозволить досягнути домовленості між сторонами та збільшити ти кількість укладених мирових угод, що є найефективнішим результатом роботи судді. При вмілому застосуванні цієї процедури можливо досягнути таких цілей: розвантаження судів від великої кількості справ; зменшення скарг на рішення судів; зняття емоційної напруги між сторонами, а головне задоволення результатами всіма сторонами, оскільки не має переможених всі переможці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бойко Н. Заради спокою Як досудове врегулювання спорів може посприяти відновленню довіри до вітчизняної Феміди. *Закон і Бізнес*. 2014. № 47–48. URL: https://zib.com.ua/ua/111163yak_dosudove_vregulyuvannya_sporiv_mozhe_pospriyati_vidnovl_e.html.
2. Яценко С. Інститут врегулювання спору за участю судді: правова характеристика та вплив на господарський процес. *Право України*. 2017. № 9. с.106–112. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/12/18.pdf>.